

PARTNERSCHAP
OPLEIDEN IN DE SCHOOL

TRAINEESHIP XPECT PRIMAIR BEGINT VEELBELOVEND

'OOK AL BEN IK STARTER, IK WIL KNALLEN. MAAR WEL REALISTISCH.'

Het is vrijdag 23 oktober 2015, bijna herfstvakantie. De zeven trainees van stichting Xpect Primair ronden de eerste module van dit schooljaar af. De afgelopen acht weken kwamen zij elke vrijdag bijeen, naast hun vaste baan van 3 of 4 dagen. De getalenteerde starters blikken terug op een enerverende periode waarin ze veel van en met elkaar leerden. Ze presenteren hun ervaringen en opbrengsten, ieder op unieke wijze. Er lijkt binnen de kaders van het traineeship alle ruimte te zijn voor eigenheid én kwetsbaarheid.

Zo is er de presentatie van Dagmar, die vertelt over haar ambitie en leerdoelen. Eén van Dagmars leerdoelen was 'hoe maak ik van deze klas een groep?' Die vraag heeft ze ingebracht in de intervisie. En ze is de theorie ingedoken, vanuit haar eigen behoefte. 'Voorheen kreeg ik de opdracht, vanuit de opleiding: lees dit, lees dat, en nu wilde ik het zelf weten.'

Een ander leerdoel luidde: hoe kan ik meer betrokkenheid van de kinderen bij de les creëren? 'In de eerste beelden die we bespraken bij de beeldbegeleiding zag ik dat kinderen omgedraaid zaten, met andere dingen bezig waren dan wat ik hen wilde leren. Ofwel, ik was het hardst aan het werken terwijl eigenlijk de klas dat moet doen. Ik heb geleerd dat ik soms even terug moet naar de basis. Soms is het nodig om van dat hele grote doel de tussenstapjes te pakken, dan kun je succeservaringen opdoen. Succes zien, is ook iets wat ik eruit heb gehaald. In het traineeship zijn krachten en kansen naar boven gekomen, ik word me meer bewust van waar ik sta.'

Hetzelfde schuitje

Jos Montulet begeleidt de starters en is coördinator van het traineeship. Hij staat zelf sinds 2009 voor de klas en studeert onderwijswetenschappen. Hij herkent de worsteling van de starters: 'Dat je klaar bent en maar voor de klas gaat staan. Dat je wel dingen doet omdat je die hebt geleerd op de Pabo, of omdat je dat zelf belangrijk vindt maar je afvraagt: waarom dan, wie zegt dat dan? Is dat dan bewezen, of is er nog een andere manier?'

De druk die ze als student soms voelden tijdens hun opleiding, zeggen de trainees hier niet te ervaren. Jos: 'De trainees ervaren het niet als goed of fout. Wij stellen wel eisen, maar zij ervaren dat als: ik zit hier voor mezelf en ik wil mijn eigen ontwikkeling doormaken. Ik wil graag groeien. De een heeft twee leerdoelen, de ander heeft er acht, maar iedereen maakt daarin een eigen ontwikkeling door.'

En ontwikkeling is er. De deelnemers hebben zich voor 2 jaar aan het traineeship gecommitteerd, en nu al ervaren ze de voordelen ervan. 'Ik zou het iedere startende leerkracht gunnen. Ik ben zo blij dat dit op mijn pad is gekomen. Ik ben ervan overtuigd dat ik hier een betere leerkracht van word.'

'Je zit allemaal in hetzelfde schuitje, je krijgt bevestiging. Ik durf nu ook mijn mond open te doen in de teamvergadering, terwijl ik daarvoor dacht: ze zullen wel niks van mij willen aannemen.'

Link met de praktijk

Het traineeship heeft bewust een sterke link met de praktijk. Jos: 'Beeldbegeleiding is daar een voorbeeld van, intervisie doen we vanuit casussen uit de eigen klas, de theorie die we aanbieden proberen we zoveel mogelijk te verbinden aan de eigen praktijk. Dan koppelen we er een opdracht aan; ga eens in je eigen klas op zoek naar..., herken je jezelf, kijk eens naar je eigen handelen in

PARTNERSCHAP OPLEIDEN IN DE SCHOOL

die situatie. Dan wordt het ook makkelijker om dingen mee te nemen waardoor je daadwerkelijk bepaalde patronen kunt doorbreken of nieuwe inzichten krijgt. Dat is denk ik de kracht van hoe we het hebben opgezet.'

De beeldbegeleiding werkt voor de trainees als een tierelier. 'Je gaat diep in op je kansen, krachten en actiepunten, waardoor je meteen de maandag erop om half negen ermee start.' En: 'Wat je op beeld ziet, is zo confronterend. Als ik dan in de klas weer zoiets doe, ben ik me daar zo van bewust. Dan zie ik mezelf op dat videofragment terug en dan denk ik: dat moet je dus niet doen. Je staat veel meer stil bij hoe je dingen doet.' Confronterend dus, ook in positieve zin, met veel tijd voor diepe reflectie: 'Je wordt je ook bewust van de dingen die je goed doet. Zo ga je van onbewust bekwaam naar bewust bekwaam.'

Bekwaamheidsdossier

De trainees houden een bekwaamheidsdossier bij, een website in de vorm van een digitaal portfolio. Daarin verwerken zij de reflecties, theorieën, de beeldbegeleiding, de leeropbrengsten van de intervisie die in de vier modules cyclisch aan bod komen. Deze vier modules zijn: (1) pedagogisch handelen in klassensituaties, (2) omgaan met verschillen, (3) ondernemerschap in educatief partnerschap en (4) onderwijs ontwerpen. Dit verbinden zij vervolgens aan de 7 competenties zoals vastgesteld in het rolprofiel binnen Xpect Primair.

Jos: 'Ik heb zelf toen ik begon als leerkracht een digitaal portfolio aangelegd. Ik wilde daarmee ook anderen inzicht en toegang geven tot dingen die ik zag en deed. Ik verzamelde alles om mijn ontwikkeling op te bouwen. Dat idee sprak de trainees wel aan. Ze zeggen zelfs: het is hartstikke gaaf om aan je eigen website te werken. Het is echt hun ding. Er zit inhoud in waar we het samen over eens zijn, met betrekking tot de competenties, maar ze vullen het op hun eigen manier.'

Tegen het einde van het traineeship, in maart 2017, krijgen de meeste trainees hun eerste beoordeling op basis van het bekwaamheidsdossier. 'Ze bouwen nu een heel dossier op, waarmee ze hun directeur kunnen laten zien dat ze basisbekwaam zijn. Zo nemen ze zelf de regie. Het zou mooi zijn als meer leerkrachten dat gaan doen, bewuster bezig zijn met: wat doe ik nu in de klas, welke doelen had ik opgesteld en ben ik daarmee bezig? Waarom niet elke week daarvoor een moment voor jezelf creëren? Dat gebeurt veel te weinig. Ik merkte bij mezelf ook, dan zit je twee keer per jaar bij een directeur en dat is het dan. In de tussentijd sta je er niet of nauwelijks bij stil, of je stelt andere prioriteiten. Het zou ook mooi zijn als er een instrument of format zou zijn. Het is nu vaak een map met papieren die bij de directeur in de kast staat, maar dan is het niet 'van jou'. Dit is een heel andere manier van denken.'

Wij leren samen met elkaar

Het traineeship is gestoeld op de gedachte van een professionele leergemeenschap. 'We willen niet alleen dat de trainees van en met elkaar leren, maar ook dat zittende professionals, leerkrachten die bij Xpect Primair werken en een bepaalde expertise hebben, vertellen over hun ervaringen. Zo hebben in deze module Ingrid Groot Bleumink, docent vanuit Fontys Hogeschool Kind en Educatie en Nicole Wouters, leerkracht op basisschool Klinkers, samen twee inhoudelijke dagen voorbereid. En wat er dan gebeurt: zij leren ook weer van elkaar. Dat is een hele mooi wisselwerking. In de volgende module bereiden een rekencoördinator van basisschool Christoffel en een rekendocent van Fontys ook weer samen een module voor. Iedereen is betrokken, iedereen heeft expertise mee te brengen.'

Nu zit het co-teachen vooral in het aanbieden van de theorie, het plan is om daar in het tweede jaar verdieping in aan te brengen, doordat de trainees ook bij elkaar in de klas gaan kijken: co-teachen op de werkvloer.

PARTNERSCHAP OPLEIDEN IN DE SCHOOL

De directeuren zijn bij het traineeship betrokken middels een kennismakingsgesprek. Ook heeft Jos hen de vraag gesteld: hoe zou jij betrokken willen blijven bij dit traineeship? 'Dat kan via mail, een bezoek of zelfs eigen inbreng.' De directeur zorgt dat het traineeship terugkomt in de gesprekkencyclus met de leerkracht. Zo helpt het traineeship de directeur ook bij het bouwen aan een lerende cultuur.

Jos hoopt dat het zich als een olievlek gaat verspreiden: 'Dat de trainees teruggaan naar hun eigen school, een collega enthousiast maken die vervolgens naar een directeur loopt en zegt hé kunnen we daar niet iets mee doen? Dat moet gemeengoed worden. Ook het bijhouden van een portfolio, voor hen is dat na twee jaar heel vanzelfsprekend, dat neem je mee ook al is het traineeship afgelopen. Dat een collega tegen je zegt 'Dat is gaaf, dat wil ik ook'.'

Meer verbinding, dat effect lijkt het traineeship nu ook al te hebben voor de deelnemers. 'Je werkt nu meer voor de stichting, en niet meer alleen voor je eigen school. Je weet nu hoe het bij een ander gaat, je haalt inspiratie bij elkaar vandaan, en je gaat bij elkaar kijken. Voor mij is het niet meer alleen mijn school.' Elders een kijkje nemen heeft nog een voordeel: 'Je gaat ook nadenken: welke visie past nu perfect bij jou en waar kom je als leerkracht het beste uit de verf? Ik merk dat ik daar nu een beter beeld van heb. Je wordt je heel bewust van wat jij belangrijk vindt.'

Groeien

Deelname aan dit traineeship heeft de starters al veel gebracht, zo klinkt het. 'Het traineeship sluit heel erg aan bij wat je als startende leerkracht nodig hebt. Begeleiding, intervisie met andere starters, een coach of mentor op school, en een verplichting om continu reflectief naar jezelf te kijken.'

'En ook dat je je gehoord en gezien voelt en je niet alleen voelt. Want toen ik vorig jaar voor het eerst voor de klas stond, was het wel af en toe watertrappelen, koppie boven water houden.'

'Ik vind het echt een verdiepingsslag. Als je alleen maar voor de klas staat, ben je daar zo op gericht, dat kun je soms ook wel vergeten wat je doet, waarom je dat doet en wat daarachter ligt. Hier krijg je veel input, literatuur en ervaringen, inspiratie die je anders niet had gehad.'

'En je confronteert jezelf steeds met wat je doet en hoe je dat doet, zeker ook met de beeldbegeleiding erbij.'

'Dat is ook spannend, maar door je kwetsbaar op te stellen, heb je er het meeste aan.'

'Niks is fout. Je kunt dingen anders doen, maar het is niet goed of fout.'

'Iedereen werkt op zijn eigen niveau en in zijn eigen tempo en toch heb je een enorme connectie met elkaar en begrijp je precies wat er gebeurt in je praktijk. Iedereen zit hier met hetzelfde doel. Je wilt een betere leerkracht worden en je wilt begeleiding daarin. En als je die begeleiding accepteert, kun je daar eigenlijk alleen maar van groeien.'

Ook Angela Horsten, manager schoolontwikkeling bij Xpect Primair, die de presentaties bijwoont en feedback geeft, is onder de indruk: 'Jullie hebben laten zien dat je in ontwikkeling bent. En ieder op zijn eigen manier. Het is heel mooi om te zien hoe divers dat is. En dat jullie je daar allemaal heel bewust voor inzetten en daar allemaal een hele grote groei in doormaken. En dat is ook wat ik kinderen gun: hun eigen groei en dat is goed, ieder mens is oké. Ik zie hier gewoon hele mooie juffen en meesters in groei.'

Versneld naar basisbekwaamheid middels een traineeship, een combinatie van 'kilometers maken' op het gebied van lesgeven en intensieve begeleiding gericht op eigenaarschap en reflectie, heeft een veelbelovende start in ons partnerschap gemaakt!